

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

NOVEMBER 2016

**AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V3
MEMORANDUM**

PUNTE: 100

Hierdie memorandum bestaan uit 13 bladsye.

SKRYF EN AANBIED**ALGEMENE RIGLYNE BY DIE ASSESSERING VAN VRAESTEL 3**

1. Maak gebruik van die voorgeskrewe rubrieke (A, B en C) in die Assesseringsriglyne. Let veral daarop dat beplanning en redigering by die rubriek ingesluit is.
2. As die skryfstukke heeltemal uit die vraestel saamgeflans word/dele van die opdragte uit die vraestel word net so oorgeskryf, sal die skryfstuk nie logies opeenvolgend nie en die leerder ontvang dan geen punte nie. Kommentaar sal wees: Geen eie werk/saamgeflans. Indien dele van die skryfstuk wel die kandidaat se eie werk is, moet hierdie dele geassesseer word volgens die laagste kode.
3. As 'n onderwerp misgetas word, word die leerder streng gepepenseer m.b.t. die inhoud ('n baie lae punt), maar die taal word normaalweg nagesien.
4. By skryfstukke wat te lank is, word slegs die maksimum lengte nagesien en 'n streep deur die res getrek.

Riglyn by die afwyking van die voorgeskrewe lengte by skryfstukke.

AFDELING	Amper korrek	Te kort/te lank	Heeltemal te kort/te lank
A: Opstel 200-250 woorde	189-199 251-260	179-189 261-270	Minder as 179 Meer as 270
B: Lang Transaksionele teks 120-150 woorde	113-119 151-157	106-112 158-164	Minder as 106 Meer as 164
C: Kort transaksionele teks 80-100 woorde	75-79 101-105	69-74 106-111	Minder as 69 Meer as 111

5. **VRAAG 1.6**

- Die titel en die kern behoort by mekaar aan te sluit.
- Indien die titel nie by die kern van die prent pas nie, maar die inhoud spreek die kern van die prent aan, word die titel geïgnoreer.
- Die onderwerpe kan verhalend, beskrywend, bespiegeland, beredenerend of argumenterend wees.
- Die prente dien slegs as prikkels.

Maak gebruik van die volgende simbole by die nasien van skryfwerk ter wille van eenvoud en eenvormigheid

SIMBOOL	BESKRYWING	VERDUIDELIKING
0	Sirkel	Punktuasiefout
=	Dubbele strepie onder 'n woord	Spelfout
_____	Lang streep onder 'n woord	Woordkeuse fout
(...) →	Hakies met pyltjie	Woordorde fout
∧	Weglaatteken	Woord weggelaat
T	Hoofletter T in kantlyn	Tye verwar
HH	Dubbele HH	Herhaling van gedagtes
VR	Vraestel	Dele saamgeflans met woorde in vraestel gebruik
?	Vraagteken	Baie verwarrend/sukkel om te verstaan wat leerder skryf
(Enkel hakie	Nuwe paragraaf
e	Letter "e" bo woord	Engelse woord gebruik
√	Regmerk	Erkenning van kritiese taalbewustheid

ANALISE VAN VRAESTEL

AFDELING A: OPSTEL

- 1.1 Argumenterend/Verhalend/Beskrywend/Beredenerend
- 1.2 Verhalend/Beskrywend/Bespiegelend
- 1.3 Verhalend/Beskrywend/Beredenerend/Argumenterend/Bespiegelend
- 1.4 Verhalend/Beskrywend/Beredenerend/Bespiegelend
- 1.5 Beredenerend/Bespiegelend/Beskrywend/Verhalend
- 1.6 Visuele prikkels

AFDELING B: LANG TRANSAKSIONELE TEKSTE

- 2.1 Klagte brief/Brief van komplimente
- 2.2 Huldeblyk
- 2.3 Informele Verslag
- 2.4 Toespraak

AFDELING C: KORT TRANSAKSIONELE TEKSTE

- 3.1 Advertensie
- 3.2 Poskaart
- 3.3 Instruksies

ASSESSERINGSRIGLYNE**AFDELING A: OPSTEL****1.1 Verhalende opstel**

Doel: Om te vermaak.

Teksstruktuur:

- Inleiding wat karakters en agtergrond bekendstel.
- Gebeure wat spanningslyn skep: afloop/oplossing/samevatting.

Taalkenmerke:

- Skryf in eerste of derde persoon.
- Gebruik meestal verlede tyd.
- Beskryf opeenvolgende gebeure.
- Gebruik woorde wat gebeure in tyd aandui.
- Dialoog kan gebruik word.
- Gebruik bywoorde en byvoeglike naamwoorde wat leser boei.

[50]**1.2 BESKRYWENDE OPSTEL**

Doel: Om iets lewendig te beskryf.

Teksstruktuur:

- Inleiding wat 'n algemene oorsig van die onderwerp gee.
- Beskryf daarna kenmerke/karaktertrekke van onderwerp.

Taalkenmerke:

- Gebruik verlede of teenwoordige tyd.
- Skep 'n prent in woorde.
- Gebruik bywoorde en byvoeglike naamwoorde.
- Gebruik beeldspraak.

[50]**1.3 BESPIEGELENDENDE OPSTEL**

Doel: Om 'n idee te oorweeg/deurdink en emosionele reaksies en gevoelens weer te gee.

Teksstruktuur:

- Sal subjektief wees.
- 'n Groot gedeelte van die opstel mag beskrywend wees.
- Die gedagtes wat uitgedruk word, behoort opreg te wees en persoonlike betrokkenheid te toon.

Taalkenmerke:

- Gebruik persoonlike voornaamwoorde.
- Gebruik woorde wat gevoel en siening aandui.

[50]

1.4 ARGUMENTERENDE/BETOGENDE OPSTEL

Doel: Om 'n standpunt te verdedig; probeer om die leser te oortuig.

Teksstruktuur:

- Neem standpunt in.
- Gee reeks uitgebreide argumente.
- Versterk die argument deur die openingsargument te herhaal en op te som.

Taalkenmerke:

- Gebruik die teenwoordige tyd.
- Gebruik woorde wat rede, oorsaak, logiese opeenvolging aandui.
- Ontwikkel die argumente van die algemene na die spesifieke.

[50]

1.5 BEREDENERENDE OPSTEL

Doel: Om argumente vir verskillende standpunte aan te bied.

Teksstruktuur:

- Stel argument/probleem; mag hoofargumente in inleiding gee.
- Argumente vir, asook ondersteunende bewyse.
- Argumente teen, asook ondersteunende bewyse.
- Slotsom: opsomming en aanbevelings.

Taalkenmerke:

- Gebruik teenwoordige tyd.
- Fokus hoofsaaklik op gepaste woordeskat.
- Gebruik woorde wat rede, oorsaak, logiese opeenvolging aandui.
- Ontwikkel argumente van die algemene na die spesifieke.

[50]

1.6 VISUELE PRENTE

Die opstel wat geproduseer word, kan enige een van die tipes opstelle wees.
(Meestal: verhalend/beskrywend/bespiegeland)

Die onderwerp moet pas by die visuele prikkel. Alhoewel die visuele prikkels oop vir verskeidenheid interpretasies is, moet die opstel direk by die kern van die prent aansluit.

Die kandidaat se perspektief op die kern van die prent moet oorweeg word by assessering.

[50]

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B

VRAAG 2: LANG TRANSAKSIONELE TEKSTE

2.1 FORMELE BRIEF

Fokus:

Die leerder moet die aan die eienaar van 'n restaurant skryf om te kla of komplimenteer oor die diens wat ontvang is. Daar word verwag dat die kandidaat moet vertel wat sy/haar ervaring by die restaurant was.

Doel:

Om te kla of te komplimenteer.

Teksstruktuur:

- Die sender se adres, datum, ontvanger se adres, aanhef.
- Kan opskrif hê.
- Toon is formeel.
- Afsluiting, handtekening

Taalkenmerke:

- Formele styl
- Gebruik skryfkonvensies soos Geagte Dame/Heer.
- Wees gefokus om te kla of komplimenteer.

[30]

2.2 HULDEBLYK

Fokus:

Die leerder se onderwyser is oorlede en leerder moet die huldeblyk by die gedenkdiens lewer.

Doel:

Om iemand se lewe te herdenk.

Teksstruktuur

Volle name, datum van afsterwe, waar persoon tydens dood gebly het, agtergrond van persoon, name van oorlewendes, oorsaak van dood, hoe die persoon onthou sal word, wat hy/sy vir hulle beteken het, persoonlike herinneringe, staaltjies. Leser moet 'n duidelike beeld van die oorledene kan vorm.

Taalkenmerke:

- Formeel en bondig
- Simpatieke toon

[30]

2.3 INFORMELE VERSLAG

Fokus:

Die verslag handel oor 'n pretdag wat leerders by die skool gehad het.

Doel:

Om in te lig en te beskryf/op te som

Teksstruktuur:

- Gee 'n treffende, bondige titel. Subtitel is ook aanvaarbaar
- Gee beskrywing van watter aktiwiteite plaasgevind het.
- Strewe om belangrikste feite te gee sonder om lesers te verloor.
- Som akkuraat op.

Taalkenmerke:

- Duidelike en akkurate taalgebruik.
- Skryf in die **eerste/derde** persoon
- Kan lydende of bedrywende vorm gebruik afhangende van die fokus en wat vir die lesers toepaslik is.
- Die teenwoordige/verlede tyd kan gebruik word.

[30]

2.4 DIALOOG

Fokus:

Die kandidaat is gevra om 'n onderhoud met Mark Zuckerberg te voer.

Doel:

Om in te lig, op te voed en te vermaak.

Teksstruktuur:

- Skets 'n scenario voordat die dialoog geskryf word.
- Skryf die name van die sprekers aan die linkerkant van die bladsy.
- Gebruik 'n dubbelpunt na die naam van elke spreker.

Taalkenmerke:

- Wanneer 'n dialoog vreemdelinge insluit, is die praatstyl meer beleefd in terme van versoeke, vrae, opdragte, voorstelle en erkennings.
- Skryf in die teenwoordige tyd.

[30]

TOTAAL AFDELING B: 30

AFDELING C

VRAAG 3: KORT TRANSAKSIONELE TEKSTE

3.1 ADVERTENSIE

Fokus:

Leerder moet leerders en ouers uitnoui om die kultuuraand by te woon.

Doel:

Om iemand te oorreed om 'n funksie by te woon.

Teksstruktuur:

- Neem verskeidenheid formate aan.
- Het gewoonlik visuele ontwerpelemente.
- Opskrif moet aandag trek: leuse of logo.
- Kort beskrywing van wat gedoen gaan word.
- Gebruik advertensietegnieke.

Taalkenmerke:

- Spreek die leser direk aan.
- Bondige taalgebruik.
- Gebruik taal wat impak op die leser maak.

[20]

3.2 POSKAART

Fokus:

Die leerder het in 'n popkonsert bygewoon en moet nou aan sy/haar maat skryf om te vertel hoe die popkonsert was.

Doel:

Om 'n persoonlike ervaring te deel

Teksstruktuur:

- Die datum moet gegee word
- Dis nie nodig om jou adres te gee nie.
- Reëls word ook nie tussen verskillende paragrawe oopgelaat nie.
- Skryf kort en bondig, net die interessante inligting word gegee.

Taalkenmerke:

- Skryf gewoonlik in die verlede tyd.
- Gebruik die eerste of derde persoon.
- Kan informele styl wees.

[20]

3.3 INSTRUKSIES

Fokus:

Kandidaat moet nuwe leerders by die skool help om vinniger by die skool aan te pas.

Doel:

Om wenke te gee hoe om hoërskool te oorleef.

Teksstruktuur:

- Word stapsgewys in volsinne geskryf.
- Gebruik chronologiese volgorde.

Taalkenmerke:

- Gebruik hoofsaaklik bevelsinne.
- Gebruik kort en duidelike sinne.
- Begin met 'n werkwoord.

[20]

TOTAAL AFDELING C: 20
GROOTTOTAAL: 100

LET WEL:

- Gebruik altyd die rubriek by die nasien van die opstel (Vraestel 3, AFDELING A).
- Die punte van 0–50 vir die nasien van die opstel is in vyf kategorieë verdeel.
- Die kriteria vir Inhoud, Taal en Styl is verder in 'n hoë en lae subkategorie verdeel. In elke sub-kategorie word die verspreiding van punte aangedui.
- Die verdeling van punte in 'n hoë en lae subkategorie beïnvloed nie die punt wat vir Struktuur toegeken word nie.

AANHANGSEL A: ASSESSERINGSRUBRIEK VIR EERSTE ADDISIONELE TAAL**[50 PUNTE]**

Kriteria		Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
INHOUD EN BEPLANNING (Respons op en idees in teks) Organisering van idees Bewus van doel gehoor en konteks van teks 30 PUNTE	Hoë subkategorie	27–30	22–23	15–17	9–11	3–5
		- Uitsonderlike, treffende respons, bo verwagting. - Intelligente, volwasse idees, stem leser tot nadenke. - Organisasie (inleiding, liggaam en samevatting/slot) is uitsonderlik en samehangend.	- Baie goeie respons. - Idees oortuigend, interessant, blyke van volwassenheid. - Organisasie (inleiding, liggaam en samevatting/slot) is baie goed en samehangend.	- Bevredigende respons - Idees is redelik oortuigend en samehangend. - Organisasie (inleiding, liggaam en samevatting/slot) is baie goed en samehangend	- Elementêr respons - Idees is nie meer oorspronklik nie en plek-plek onduidelik - Geringe bewys van organisasie (inleiding, liggaam en samevatting) en samehang.	- Irrelevante respons - Idees is deurmekaar en geen sprake van fokus - Vaag en herhalend - Ongeorganiseerd en onsamehangend
	Lae subkategorie	24–26	18–21	12–14	6–8	0–2
		- Uitmuntende respons, maar uitstaande en treffende eienskappe ontbreek. - Volwasse en intelligente idees. - Organisasie (inleiding, liggaam en samevatting/slot) is uitmuntend en samehangend.	- Goeie respons. - Toepaslike en interessante idees - Organisasie (inleiding, liggaam en samevatting/slot) is baie goed en samehangend	- Bevredigende respons, maar verval soms in onduidelikheid. - Idees is redelik samehangend en oortuigend. - In 'n mate bewus van organisasie (inleiding, liggaam en samevatting/slot) en samehang.	- Grootliks irrelevante respons - Idees is onsamehangend en verwarrend. - Weinig bewyse van organisasie (inleiding, liggaam en samevatting/slot) en samehang.	- Geen respons op teks. - Totaal irrelevante en ontoepaslik. - Geen fokus, verwarrend

AANHANGSEL A: ASSESSERINGSRUBRIEK VIR EERSTE ADDISIONELE TAAL (Vervolg)

[50 PUNTE]

Kriteria		Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
TAAL, STYL EN REDIGERING Toon, register, styl en woordeskat geskik vir doel/effek en konteks. Woordkeuse, taalgebruik en konvensies, puntuasie, grammatika en spelling 15 PUNTE	Hoë subkategorie	14-15	10-11	6-7	2-3	0
		Toon, register, styl, woordeskat hoogs gepas vir doel, gehoor en konteks. Taalgebruik is uitsonderlik, treffend en getuig van gemak met taal. Toon pakkend; retories effektief. Grammatika en spelling feitlik foutvry. Knap gedaan.	Toon, register, styl en woordeskat baie gepas vir doel, gehoor en konteks. Taalgebruik is effektief. Toon deurgaans gepas, retories effektief. Grammatika en spelling is grootliks foutvry. Goed gedaan.	Toon, register, styl woordeskat is gepas vir doel, gehoor en konteks. Taalgebruik is gepas; dra betekenis oor. Toon is gepas, retoriese middels versterk betekenis. Foute in grammatika; spelling. Redelik tot goed.	Toon, register, styl woordeskat is nie gepas vir doel, gehoor en konteks nie. Taalgebruik is baie basies. Toon en woordgebruik is ontoepaslik. Woordeskat is baie beperk.	Toon, register, styl en woordeskat is minder gepas vir doel, gehoor en konteks. Taal is onverstaanbaar. Woordeskat is so beperk dat dit moeilik is om opstel te verstaan.
	Lae subkategorie	13-12	9-8	5-4	1-0	
		Toon, register, styl, en woordeskat is uitstekend en retories effektief. Taalgebruik is treffend en met selfvertroue. Toon pakkend; retories effektief. Grammatika en spelling feitlik foutvry. Knap gedaan.	Toon, register, styl woordeskat baie gepas vir doel, gehoor en konteks. Taalgebruik is goed; selfvertroue Toon gepas; retories effektief. Foute in grammatika en spelling is min. Goed gedaan	Toon, register, styl woordeskat is gepas vir doel, gehoor en konteks. Taalgebruik is voldoende; soms inkonsekwent. Toon is oor die algemeen gepas; beperkte gebruik van retoriese middels.	Toon, register, styl woordeskat is nie gepas vir doel, gehoor en konteks nie. Taalgebruik is onvoldoende. Weinig of geen sinsverskeidenheid. Woordeskat is besonder beperk.	
STRUKTUUR Kenmerke van teks paragraafontwikkeling en sinskonstruksie 5 PUNTE		5	4	3	2	0-1
		Uitsonderlike ontwikkeling van onderwerp. Uitsonderlike detail Samestelling van sinne en paragrawe is uitsonderlik	Logiese ontwikkeling van detail. Samehangend Sinne, paragrawe logies en toon variasie	Relevante detail is ontwikkel. Sinne, paragrawe goed saamgestel. Opstel steeds verstaanbaar.	Sommige detail is van pas. Sinne en paragrawe het foute in hul samestelling Opstel maak tog sin t.s.v. baie foute.	Nodige detail ontbreek. Sinne en paragrawe wemel van foute in hul samestelling. Opstel maak nie sin nie.

AANHANGSEL B: ASSESSERINGRUBRIEK LANG TRANSAKSIONELE TEKSTE EERSTE ADDISIONELE TAAL

[30 PUNTE]

Kriteria	Uitsonderlik 16–18	Knap 13–15	Gemiddeld 9–12	Elementêr/Eenvoudig 6–8	Onvoldoende 0–5
INHOUD BEPLANNING EN FORMAAT (Respons op en idees in teks) Organisering van idees Bewus van doel gehoor en konteks van teks 18 PUNTE	<ul style="list-style-type: none"> - Uitsonderlike, treffende respons, bo verwagting. - Intelligente, volwasse idees. - Grondige kennis van kenmerke van teks. - Skryfstuk behou fokus. - Inhoud en idees samehangend. - Idees hoogs uitgebreid en alle detail ondersteun die onderwerp. - Gepaste en akkurate formaat. 	<ul style="list-style-type: none"> - Baie goeie respons. - Toon 'n goeie kennis van kenmerke van teks. - Behou fokus – geen afwyking nie. - Inhoud en idees samehangend. - Idees baie goed uitgebreid en detail ondersteun onderwerp. - Gepaste formaat; geringe afwykings. 	<ul style="list-style-type: none"> - Respons voldoende. - Toon kennis van kenmerke van teks. - Fokus nie meer 100% nie, enkele afwykings - Inhoud en idees redelik samehangend. - Sommige detail ondersteun die onderwerp. - Formaat oorwegend gepas, maar afwykings kom voor. 	<ul style="list-style-type: none"> - Respons basies - Toon geringe kennis van kenmerke van teks. - Geringe fokus nie, wyk af - Inhoud en idees nie altyd samehangend nie - Baie min detail ondersteun die onderwerp - Formaat vaagweg toegepas; enkele, kritiese, nalatige foute 	<ul style="list-style-type: none"> - Respons toon geen kennis van kenmerke van teks nie - Betekenis is belemmer deur fatale foute - Geen samehang in idees en inhoud nie - Baie min indien enige detail ondersteun die onderwerp. - Formaat van teks nie toegepas nie.
TAAL, STYL EN REDIGERING Toon, register, styl en woordeskat geskik vir doel/effek en konteks. Woordkeuse, taalgebruik en konvensies, punktuasie, grammatika en spelling 12 PUNTE	<ul style="list-style-type: none"> - Toon, register, styl, woordeskat, hoogs geskik vir doel, gehoor en konteks. - Grammatika akkuraat, sinstruktuur baie goed - Feitlik foutloos. 	<ul style="list-style-type: none"> - Toon, register, styl woordeskat baie geskik vir doel, gehoor en konteks. - Grammatika akkurate in die algemeen korrek; sinstruktuur goed. - Baie goeie woordeskat. - Grootliks foutloos. 	<ul style="list-style-type: none"> - Toon, register, styl woordeskat geskik vir doel, gehoor en konteks. - Enkele grammatikafoute. - Voldoende woordeskat. - Foute belemmer nie betekenis nie 	<ul style="list-style-type: none"> - Toon, register, styl woordeskat, minder gepas vir doel, gehoor en konteks. - Grammatika nie meer akkurate nie te veel foute - Betekenis versluierd/ belemmer. 	<ul style="list-style-type: none"> - Toon, register, styl woordeskat nie geskik vir doel, gehoor en konteks. - Besaai met foute, verwarrend - Betekenis ernstig belemmer. - Woordeskat nie geskik nie

AANHANGSEL C: ASSESSERINGRUBRIEK KORT TRANSAKSIONELE TEKSTE EERSTE ADDISIONELE TAAL

[20 PUNTE]

Kriteria	Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
	10–12	8–9	6–7	4–5	0–3
<p>INHOUD, BEPLANNING EN FORMAAT</p> <p>Respons en idees; Organisering van idees; Kenmerke/konvensies en konteks</p> <p>12 PUNTE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Respons uitsonderlik, bo verwagting. - Idees intelligent en volwasse. - Grondige kennis van kenmerke van die soort teks. - Skryfwerk behou fokus. - Samehang in inhoud en idees. - Idees behoorlik uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun. - Gepaste en akkurate formaat. 	<ul style="list-style-type: none"> - Respons baie goed en demonstreer goeie kennis van kenmerke van die soort teks. - Behou fokus – geen afwyking nie. - Samehang in inhoud en idees; baie goed uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun. - Gepaste formaat met onbeduidende foute. 	<ul style="list-style-type: none"> - Respons voldoende en toon voldoende kennis van kenmerke van die soort teks - Nie heeltemal gefokus nie – enkele afwykings - -Redelike samehang in inhoud en idees - Sommige detail ondersteun die onderwerp. - Formaat oorwegend gepas, maar met enkele foute. 	<ul style="list-style-type: none"> - Basiese respons toon geringe kennis van kenmerke van die soort teks. - Aanduiding van fokus, maar met afwykings. - Inhoud en idees nie altyd samehangend nie. - Min detail ondersteun die onderwerp. - Nodige reëls van formaat vaagweg toegepas. - Kritiese foute begaan. 	<ul style="list-style-type: none"> - Respons toon geen kennis van kenmerke van die soort teks nie. - Betekenis onduidelik met groot afwyking. - Geen samehang in idees en inhoud nie. - Baie min detail ondersteun die onderwerp. - Nodige reëls van formaat nie toegepas nie.
<p>TAAL, STYL EN REDIGERING</p> <p>Toon, register, styl, woordeskat geskik vir doel en konteks; Taalgebruik en konvensies Woordkeuse; Punktuasie en spelling</p> <p>8 PUNTE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Toon, register, styl en woordeskat hoogs geskik vir doel, gehoor en konteks. - Grammatika akkuraat en goed gekonstrueer. - Feitlik foutloos. 	<ul style="list-style-type: none"> - Toon, register, styl en woordeskat baie geskik vir doel, gehoor en konteks. - Grammatika oor die algemeen korrek en goed gekonstrueer. - Baie goeie woordeskat. - Oorwegend foutloos. 	<ul style="list-style-type: none"> - Toon, register, styl en woordeskat is geskik vir doel, gehoor en konteks - Enkele grammatikafoute. - Voldoende woordeskat. - Foute belemmer nie betekenis nie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Toon, register, styl en woordeskat minder geskik vir doel, gehoor en konteks. - Grammatika onakkuraat met etlike foute. - Basiese woordeskat. - Betekenis belemmer. 	<ul style="list-style-type: none"> - Toon, register, styl en woordeskat stem nie ooreen met doel, gehoor en konteks nie. - Besaai met foute en verward. - Woordeskat nie geskik vir doel nie. - Betekenis ernstig belemmer.